

גלעיניים: כנות חדשות, דילול כימי,

פטריות בחלקים המעוצים, נקטרינות ואפרסקים בכירים

מתוך דברים ביום עיון למגדלי גלעיניים, שנערך באמצע נובמבר 1992 מטעם משרד החקלאות

הבלה"ד סילויה גלפטר-רייך

ישעיהו קובץ (ארגון מגדלי פירות):

כנות חדשות לגלעיניים

כנות שקד - 1, 88, 102. כפי הנראה, יש לכנות אלו רגישות לעפצי שורש; לא ידוע איך הן מתאחות עם זנים חדשים של משמש שהובאו מחו"ל. במקרים רבים, איחוי שקד עם משמש אינו טוב: נוצרת התעבות במקום ההרכבה ויש סכנת שבר. בדרך-כלל, הפרי של הזנים שהורכבו על שקד - גדול יותר ומבשיל מוקדם יותר.

מירובולן. למעשה, אין בארץ מירובולן מבורר, כפי שקיים בחו"ל. הכנה הנמכרת בארץ כמירובולן היא על-הרוב מריאנה 24-26, והיא מכלוא של שני זנים. מריאנה עמידה בפני נמטודות, עמידה בקרקעות כבדות, מערכת שרשיה שטחית והיא נפגעת בקלות מכלי עיבוד, וכתוצאה - יש צמיחה רבה של סורים. הפרי של העצים המורכבים על מריאנה מבשיל מאוחר מהפרי של עצים שהורכבו על כנת השקד. על כנת מריאנה ניתן להרכיב אפרסק, אבל לא משמש.

כנת האפרסק נתקפת בנמטודות; היא עמידה בפני עפצים; היא מתאחה היטב עם אפרסק, אבל לא עם משמש.

כנת נמגד היא תוצאת הכלאה של אפרסק עם פרונוס דוידיאנה. מגדלים אותה מזרעים. העצים המורכבים על כנה זו נוטים לכלרוזה. רצוי להימנע משימוש בכנה זו, חוץ מבמקומות הננועים בנמטודות.

כנת שקד + אפרסק 677 משמשת במקרים רבים כנה לשקד, הודות לעמידותה בפני נמטודות. היא מתאימה גם לאדמות כבדות.

Ansel. כנה חזקה. העצים המורכבים עליה מתפתחים לגובה רב. עמידה לנמטודות. בארץ אין זנים המורכבים על כנה זו. **St. Julien 665**. מקובלת בחו"ל ככנה לשזיף אירופי; היא לא נוסתה בארץ. בחוץ-לארץ יש עוד כנות רבות לגלעיניים, אבל אין ניסיון בהן בארץ.

שמואל זילכה (המכון למטעים, מרכז וולקני):

דילול כימי בגלעיניים

קיימים חמרים רבים המשמשים לדילול בגלעיניים. הדרישות מחומר דילול הן רבות, וביניהן - חדירות טובה וברירות (הקשורה עם קשיי חדירת החומר לקוטיקולה). אחד החמרים המקובלים הוא אוריאה; למעשה, זה גם מקור לתזונה חנקתית (באוריאה 46% חנקן). החומר זול, קל לטיפול. לאופן השימוש בחומר נודעת חשיבות רבה לגבי ויסות נכון של הדילול. חשוב שהפרי לא ייפגע מהחומר, ושהתוצאות תחזרנה על עצמן. ויסות הדילול תלוי בכמות החומר, בנפח התרסיס, במשטח שמשמשים בו, ובגודל טיפות התרסיס. את חומר הדילול ניתן לשלב עם אתילן ואוריאה - המשפיעים להגברת הדילול. באשר למועד הדילול יש להביא בחשבון את מועדי הבשלתם של הזנים השונים.

אילו הן התוצאות המצופות מהריסוס?

הבכרה - המתקבלת כמעט בכל טיפולי אוריאה, ושיפור באיכות הפרי. התוצאות אינן קבועות, והן עשויות להיות שונות ממטע למטע. הן מושפעות ממזג-האוויר, ממצב העץ, מהאקלים ששרר בעונה שקדמה, מעומס הפריחה ועוד. משך פעילות החומר תלוי במזג-האוויר: אם ירד גשם מיד אחר הריסוס - פעילות החומר מועטה; החומר פעיל, אם עברו אחר הטיפול כ-6 שעות ללא גשם. ראוי לציין, שבפקולטה לחקלאות מפתחים כעת שיטה חדשה לדילול הפרי.

אברהם שטיינברג (הפקולטה לחקלאות):

פטריות הגורמות נזקים

בחלקים המעוצים של העץ

המדובר הוא בפטריות כגון ציטוספוריה, פיטופתורה ואחרות. אלה אינן גורמות נזק בעלים, כי אם בחלקים מעוצים של העץ. הפטרייה נכנסת לגזע עקב נקרוזה, הגזע נפגע עד לעומק, ובסופו של דבר העץ מת. לא קיים חומר הדברה המסוגל לחדור לעומק הענף או הגזע. במצב כזה יש הפרשה של שרף. הטרכיאות - צינורות המוליכים מים בעץ - נסתמות. דרך הפצעים הנוצרים בגזע ובענפים המעוצים חודרים פטריות ומזיקים (כגון חיפושית הקליפה), וכן נוצרים סדקים בגזע העץ. בשוק יש חמרים לקטילת פטריות הגומוזיס, וביניהם אקטן, דיסטן, ארביל פנס. נבדקו גם משחות שונות, כגון תפזהיל, הנותנות הגנה טובה. למועד הגיזום אין חשיבות לגבי מניעת התפשטות המחלה. מיד אחר הגיזום יש למרוח את החתך במשחה מגינה. כמו כן אין להשאיר גזומת במטע לאחר עבודת הגיזום. במקרה של כריתת ענפים גדולים או גדיעת נוף העץ כולו - יש לרסס את מקום הכריתה ב-3% סיסטאן ואחר-כך למרוח במשחה.

אריה זרם (המחלקה למטעים, שה"מ):

זני נקטרינות ואפרסקים בכירים

עדין אין ניסיון רב בהם; אך כדאי להזכיר אחדים מהם, הנראים כחשובים.

נקטרינות

April Glow. זה הזן המוקדם ביותר. עיקר הפריחה - בפברואר, ההבשלה - באפריל, ובמקרה של איחור בפריחה יש לפעמים גם איחור-מה בהבשלה. בדילול טוב מגיע גודל הפרי ל-5 ס"מ.

May Glow. פרי בעל צבע אדום לוחט. זן רגיש (בייחוד לציקדות). הפרי יפה.

Red Glow. פרי יפה, אדום-כהה. גודל ממוצע - 5.5 ס"מ.

המשך בעמוד 427

Fiesta Red. מבשיל בסוף אפריל - תחילת מאי. הפרי גדול מהפרי מהזנים שהוזכרו לעיל, צבעוני, אבל מנומר בנקודות לבנות, לא כל-כך יפה. העץ חזק. השנה היו בכמה מטעים פירות שהתבקעו.

9-15. זן שפריו מבשיל במאי; צבעו אדום יפה, נמצא כבר בחלקות מסחריות קטנות.

Sun Snow. נקטרינה מוקדמת לבנה. בשל צפיפות הענפים יש בעצים צל רב, ויש צורך לדלל את הענפים. גודל הפרי - סביב 6 ס"מ.

5-15. זן יותר ותיק. הפרי מגיע לגודל 6 - 6.5. מבשיל בסוף מאי - תחילת יוני.

Royal Giant. זן איכותי, פרי גדול, מבשיל בסוף מאי - תחילת יוני.

אפרסקים

יש זנים חדשים, אך המידע עליהם עדיין מצומצם. יש ביקוש לזנים לבנים, שפירותיהם יותר מתוקים.

8-282. זן לבן-ציפה; מבשיל באותו מועד כמו אלמוג. הפרי יפה, אבל טעמו תפל.

Tropic Snow. זן לבן, מבשיל במחצית השנייה של מאי.
Tasty Zee. זן בעל דרישות צינון גדולות. יש לנטעו רק באזורים גבוהים. מבשיל בתחילת יולי.

כללית, יש להיזהר בקניית שתילים, כי לא פעם יש במשתלה עירבוב של זנים, והקונה אינו מקבל את הזן הרצוי לו. כדאי להיעזר במדריך בזמן הקנייה.

אין הגבלות בנטיעה לשם יצוא הפרי.